

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Privilegia ordinis Cisterciensis et monasterii Tennenbacensis - Cod. Thennenbach 9

Tennenbach, [um 1450 (Grundstock) bis 18. Jh.]

Privilegia ordinis cisterciensis et monasterii Tennenbacensis - Nachträge

[urn:nbn:de:bsz:31-18941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-18941)

senes & debiles denisitate huius et etiam
 ordo p[ro]f[er]at si quomodo adimple[re] nequeerit
 suorum gressibus iudicio stare debeant. Alioquin
 huiusmodi gressu nullus sit robore uel
 momenti. Nulli ergo homo liceat hanc paginam
 nostre gressione infringere ul[tra] ei ausu temerario
 quare. Si quis aut[em] hoc attemptare presump-
 serit indignationis omnipotens dei & beatorum petri
 et pauli ap[osto]lorum eius se no[n]it intus super
 Datum Sabinae communis diei Anno in
 incarnationis d[omi]ni m[illesimo] quinquagesimo
 secundo die septembris pontificatus n[ost]ri anno quarto

Quoniam dilectus Ep[iscopu]s servus servorum dei Ad
 futura rei memoria Ad sanctus
 roberus quos Cisterciensis ordo in agro milita-
 tis ecclesie plantatus dextera d[omi]ni voluit ac-
 bor bona produxit et produxit consideratis hactenus
 nostre oculos extendentes Ap[osto]lici favoris
 p[ro]sidium sibi libent[er] imp[er]antur et in h[uius] que
 p[ro]sidio status nec no[n] p[er]petua pace et tran-
 quillitate eius g[er]unt nos gratos

et favorabiles exhibemus. **C**u itaq sic
ad **A**pplatus nost' puenit auditu ~~confus~~
ordm **C**isterciens' p'fato ac illiq' monasterij
p'sonis atq' locis magna p'culose desola
t'onus **D**isspendia minime nostant ex eo qd
no nulli p'textu quatuorunda' l'raz apli
tarum eia' ad v'antura se p'tendenciu
In dictis monasterijs atq' locis p'ficia et
p'esse p'sumit. **N**os ne per hoc nostre
p'sente serenitas remaneat in tranquilla
talium turbationu' materias ab eodem or
dine p'pelle, p'missiq' scandalis z inco
uenientijs quantum nobis ex alto p'mitti
obuare, ut no' circa hoc salubree reme
diu' adhibe' cupien' motu p'p'o no' ad ali
cuiq' nobis sup' hoc oblate p'ecoribus in
stantia, s'z ex certa n'ra scia' et **A**plice
p'ntis plenitudine statuimq' n'raq' in
tencomis fuisse et esse declaramq', nec
no' hanc serie concedimq' q' nulla p'nos
aut sedem **A**postolica' seu n'ra uel
ipsius, aut alia quauis auctoritate in
genere vel in spe sub quibusuis for
mis aut verboru' exp'ssionibq' et cum
quibuscumq' etiam individualiu' aut
aliaru' derogatoriaru' clausularu' eia'
talium q' illis per quenuis alia **A**plica
l'ras p'riuilegia et indulta ipsis etiam
signant' specific' et expresse derogati
cia minime derogatu' fuisse uel esse

consecratur seu derogari non possit vim
 et effectum habentibus, ceterisque effectum princeps
 iudicialibus clausulis ac decretis irrita-
 tibus quibusvis personis cuiuscumque sta-
 tus gradus dignitatis ordinis vel con-
 ditionis, etiam si **R**omane ecclesie **C**ardi-
 nales aut sedis **A**postolice **O**fficiales seu
Episcopi aut alterius ordinis **A**bbates etiam
 motu et scientia similibus, seu ad regem
 principum, vel prelatorum quorumlibet supplica-
 tionem vel aliquorum resignatorum beneficiorum
 iuris cassationem vel recompensationem vel
 alio quovis intuitu seu in eorum favorem
 concessa hactenus vel in posterum conce-
 denda expectative commende, aut alie
 quevis lre facultates, nominationes
 et mandata, nec non prerogative antelatos
 declaratos, exceptiones, privilegia et indulgentias
 ac facte et forsan faciende etiam de primo
 vacantibus monasteriis, prelatibus, Inqui-
 sitibus, et locis dicti ordinis speciales re-
 servaciones quorum omnium tenores, ac si de verbo
 ad verbum inserti forent, prout haberi
 volumus per expressis, et que suum nondum
 sortita sunt effectum, quorumque vigore in ipsi
 monasteriis aut eorum aliquo non est alicuius
 ius questum ad monasteria prelatibus ab-
 batiis et aliis dicti ordinis dignitates
 et loca utriusque sexus etiam ordinis hinc inde
 aliquantulum se extendant, aut quomodolibet
 se extendere possint sine Debeat, **N**ec

monasteriorum & locorum huiusmodi **aliquibus**
se Conuentibus religioſe perſone aut vaſ-
ſalli etiam utruſque ſexus ad receptionem
aliamque etiam auctoritate talium litterarum
et preſſum eorundem habitatorum teneantur
Nec propterea interdum ſuſpendi uel exequi-
tari poſſint caſſantes & irritantes / ac
per infectis et nullis habentes illa omnia
et ſingula talia expectatiuas gratias fa-
cultates litteras nominatos reſuatos / no-
minandi reſeruandi vniuersi & alia ma-
data Apoſtolica ſui effectum nondum
ſortita **E**t alia per que effectus preſentium
quomodolibet impediri poſſet uel differ-
ri / ac detrahentes illis nullam in iu-
dicio uel extra fidem adhibendam fore
nec conuentus & perſonas eorundem monaſte-
riorum ad receptionem eorundem preceptum lit-
terarum ipſarum teneri / nec potuit eſt irri-
tum et inane ſiquid ſecus ſuper hijs a quo
qua quavis auctoritate ſcienter uel ig-
norant impoſter contigit attemptari
No obſtantibus ſi inſcriptis & litteris
ſeu mandatis huiusmodi tales appoſite ſunt
clauſule ſc. **A**ut ſi locorum ordinarij ſeu
Abbatibus **A**bbatiſſis uel Conuentibus dicti
ordinis uel quibuſcumque alijs quibus uel di-
uiſim ab eadem ſede indulgentia ſit quod ad recep-
tionem uel prouisionem aliamque minime te-
neantur / et ad id compelli / aut quod inter

dici suspendi uel exquirari no possint
 per lras **A**plias no fuerit plena et
 expressam ac de uerbo ad uerbu de m
 dulto hmoi mentoz p qua quida clausu
 lam aut cuiusuis alteriq simulis uel effi
 racois clausule adiectoz uel appositoz de
 certumq pntibus no fuisse sufficienter
 derogatum ac constitucionibz z ordinatio
 nibus **A**plias p uilegijs qz ac statutis
 et consuetudinibus ordinis z monasterior
 iuramento q firmacoem **A**plia uel qua
 cumqz firmitate alia roboratis ceterisqz
 contrarijs quibuscumqz **N**ulli ergo
 oino homi liceat hanc pagina nostror
 statuti declaracoem recessiois cassacois
 et irritacois infringere uel ei ausu te
 merario contraire **S**i quis aut hoc attep
 tare psumpserit indignacoem omnipotent
 dei et beatoru **P**etri et **P**auli **A**poloru
 eius se nouit incursuru **D**at **R**ome
 apud sanctu **P**etru **A**nno dnce m
 rianacois **M**illesimoquadringentesimo
 quinquagesimo octauo tercio kalendas **M**ay
Pontificatu nri Anno quarto

Supscripta Bulla habetur bullata In Mo
 nasterio sancti Iohannis In Otanis **B**rym
 dyocesi

Hater Humbertus Abbas Cister-
ty Tabilonen dioces Wenera-
bilibus In xpo nob' precatissimis
Abbatibus Abbatissis prioribus Monachis
conuictibus Monialibus Moniis Conuersis
Donatis Oblatis et commissis ac alijs nri
Cistertien' ordis personis familiaribus
continuis commensalibus yconomis cura-
toribus negotiorumq; eiusd' ordis et per-
sonaru' gestoribus Vtriusq; sexus vbiq;
comorantibus Salutem. Nobis ordina-
toe et instantia Capituli generalis nri Cistertien'
ordinis pro arduissimis rebus et materijs
dicti ordinis cum venabilibus Coabbatis
nris fratribus Johanne sancti Bernardi
Abbat' generali procuratore ordis Arnolde et
Johanne de Peteri monte et Theologo mo-
nasteriorum Abbatibus sacre Theologie
professoribus nris In legatione pnti Collegis
vrbem intutibus Inter alia que comoda
nra et ordinis concernunt ad vitandum
discursus et euagationes personaru' vtriusq; sex'
eiusdem ordinis q' plurima humane saluti
afferunt incomoda Hoc p'mu' nob' et dicti
coabbatis et Collegis nostris visum extitit
ut p'torum vtriusq; omni plenariam remissionem

et sanctissimum jubileum vobis obtinimus
 Hinc est quod Sanctissimus In xpo pater et dominus
 noster dominus Sixtus divina providentia papa
 quartus vobis omnibus et singulis ad supplicatores
 unam gratiam. **U**t Confessor idoneus eiusdem
 ordinis quem vobis quilibet debet eligendi vos
 et eum quemlibet ab omnibus et singulis exco-
 municatores suspensionis et interdicti aliisque
 ecclesiasticis suis censuris et penis a iure vel
 ab hominibus. **A**plica seu alia quibus auctoritate generaliter
 vel specialiter latis inflatis et promulgatis. **N**ec non
 ab omnibus et singulis peccatis criminibus et excessibus
 vris et delictis quibuscumque et quantumcumque
 enormibus et de quibus corde contriti et ore con-
 fessi fueritis etiam si talia fuerint pro quibus
 sedes apostolica foret consulenda semel tamen in
 hoc Sanctissimo Jubilei Anno absolue et pe-
 nitentia salutarem iniungere ac etiam super irregu-
 laritate si quam quavis occasione vel causa con-
 traxeritis vel quilibet vris contraxerit dispensate
Unde quicumque ex vobis sacerdos septem missas
 continuatis vel interpolatis diebus. **M**onachus
 vero non sacerdos et monialis septem vicibus offi-
 tium defunctorum videlicet vespas et nocturnos
 cum novem lectionibus et laudibus ac totidem vicibus
 septem psalmos primales cum letania et collecta

In ordine consuetis etiam continuatis vel inter-
pollatis diebus **C**etero vero predicti septies
sexaginta viabus orationem dominicam videlicet **Je-
su** et totidem **Aue maria** etiam continuatis
vel interpollatis diebus dixit vel dixerint ac
etiam septem continuatis vel interpollatis diebus.
quatuor altaria per **Abbatem** **Abbatissam** a
loco eiusdem presidentem deputanda si inibi
totidem altaria fuerint. alias quatuor viabus
quot dictorum septem dierum altaria que inibi fue-
runt visitauerint vel visitauerint **N**ot tamen
attento quod ubi in monasteriis virorum femine do-
nate et commissa domino famulantur. prefate do-
nate et commissa **Capellam** in porta mona-
sterii consistentem si inibi **Capella** fuit.
Aliquin capellam quam eis loco presidentis
ex tunc septem monasteriorum deputauerint **I**n mo-
nasteriis vero monialium in quibus viri etiam
domino famulantur femine prefate altaria in
clausuram ipsarum monialium solum viri vel
altaria vel altare extra clausuram prefata
consistentia vel consistens per dictam **Abba-
tissam** deputanda **L**ocum deputandum visitet
omniumque omnium plenissima omnium partium suorum
indulgentiam et remissionem ac sanctissimum

Tribilem vobis in sinceritate fidei et unitate
 sancte Romane ecclesie ac prefati sanctissimi
 dñi nri et successoru suoru Romanoru pon
 tificum canonice intrinseca obedientia et deuotioe
 persistentibus per inde ac si psonaliter omnes
 ad hoc deputatis in alma urbe visitassetis
 vel vrm quilibz visitasset (Auctoritate Aptica
 concedi possit et valeat) **U**nm tñ si qui
 fuerit infirmus vel impotentes seu senes et
 debiles qui visitatos et oros hmoi comode
 adimple nequiverint suoru cofessoru iudicio
 stare debeant prefata aucte Aptica eius vne
 voas oraculo indulget **P**riusq̄ venerabilissimo
 in xpo pre et dno dno philippo miseratve
 diuina **E**p̄o portuen sacro ste Romane ecclie
Cardinali nri sac ordie pectore **B**enuolo
 nec no prefate **V**enerabilibz **C**oabbatibus
 nris **D**atum **R**ome **S**ub appensione **S**igilli
 nri die decimanona mensis **J**ulij Anno a
 uatiuitate dñi **M**o ccc̄o **S**epuagesimo quinto
Pontificatus eiusdem sanctissimi dñi nri **A**no
Quarto

Dñs noster ihesus cristus te absoluat, et ego
auctoritate Aplica qua fungor in hac parte
Absoluo te. ab omnibus et singulis excoicationis
suspensionis et Interdicti. alijsq; ecclesiasticis
sententijs. censuris. et penis. a jure uel ab
homine. Aplica seu quavis alia aucte. ge-
neraliter uel specialiter latis. inflictis et pro-
mulgatis. Necnon ab omnibus et singulis pec-
catis. criminibus. excessibus. et delictis tuis.
et super Irregularitate si quam quavis occa-
sione uel causa contraxeris dispenso tecum
et restituo te comunioni sancte matris eccle-
sie et sacramentis eius. In nomine patris et filij
et sps sancti. Amen.

Wido gardileti In decretis Baccalaris Decano ecclie colle-

giate Capelle duntum apud diuonem
 iugonem dioc^{et} Vniuersis et singulis q^z
 interest vel intererit et que seu quos infra
 scriptu tangit negotiu seu tangere potit
 quolibet infuturum coiter vel diuisim
 quocuz noie censeant et quacuz pfulgeat
 dignitate meas pntes leat inspecturis
 Salute in dno et pntibz fidem indubiam
 adhibere Notum facimus et p pntes at
 testam^z q^d religiosus fr Guido procurator
 et noie pcurio Reuerendissim in xpo p^{re}is
 dⁿⁱ Johannis abbatis Monasterii Cisterci
 Cabilonen dioc^{et} sacre theologie p^{re}ssoris aut
 totius ordinis Cisterciem in hac pte etiam
 coram nobis psonaliter constituto^z Leas
 Scitissim in xpo p^{re}is et dⁿⁱ n^{ri} dⁿⁱ Gust
 duna puiden ppe q^{re}ti g^{re}fas cum filio se
 riceis rubei croceiqz coloris veris bullis
 plumbeis ipius dⁿⁱ n^{ri} ppe more cone
 turie impenden bullatas sanas et integ^{re}
 no viciatas no cancellatas nec in aliqua
 sui pte suspectas sed omⁿ p^{re}is vicio et suspi
 tione caren realiter exhibuit atqz p^{re}ducit
 quaz quid tenor de verbo ad verbu successime

sequitur et est talis **Sixtus epus**.
Secundus servorum dei ad futura rei me-
moriam piosum me debet puenire
subsidio ut suum me cuilibet conseruet.
Hinc est quod nos tenorem quarundam leaxum
felicitis recordationis ppi ppe sedi pdecesso-
ris mei in registro ipius pdecessoris
fieri ceptum p eo quod sicut exhibita nobis
nuper pro parte dilectorum filiorum Cister-
tien Cabilonen dioc et aliorum abbatu nec-
no dilectarum in xpo filiarum abbatissaru
eiusdem ordinis Monasteriorum et Conuen-
tuum eorunde petitione continebat ipi huius
tenore ex certis causis se assentur indigere
de registro ipso de verbo ad verbum transcri-
bi et ad iporum abbatu abbatissarum et conuen-
tuum supplicantiu instantia pntibus anotari
fecimus qui talis est **Quis epus** Secundus
servorum dei ad futura rei memoria Et si qui
cuiuslibet personis ecclesiasticis ac religiosis
presens illis qui mundi contempnentes ille-
cebras in quilitat habitu regi cunctoem
pntipium in abstinent et diuinis officijs
suas vias deuocent ex pene pietatis
officio ceneam assistere Professores in
asceticis ordinis vtriusque pntis eo ferue-
tiori caritate completum quo ipius or-

diuini in dei ecclesia conspicuum et in signe
 obsequio dilectione prosequimur. Unde si qu
 privilegia græ et indulta pro exaltatione
 et incremento eiusdem ordinis utriusque
 fuerit ac pace et tranquillitate in eo vir-
 tutum dno militantium p bonos pontifi-
 ces predecessores meos aut imperatores et re-
 ges concessa et indulta compungit et per-
 petua firmitate obtineat ea merent
 apostolici roboris asseruere. Sane petitio
 dilectorum filiorum cystercien Monasterii Ca-
 bilonen dioc eiusque coabbati abbatisque
 et conventum ordinis eiusdem nobis nuper
 exhibita continebat quod olim nonnulla pri-
 uilegia immunitates exemptiones libertates
 græ consuetudine et indulta p felicis re-
 cordationis Innocentium in Alexandrum
 in Urbanum in Gregorium vii honorem
 in Clemente v. et quosdam alios bonos
 pontifices predecessores meos seu p bonis
 pontificibus in eorum obedientiis habitos ac
 etiam pie recolende memorie plurimos pon-
 tifices imperatores ac bonos et alios reges
 paugmento diuini cultus et saluberrimo
 statu et incremento ordinis prelibata concessa
 fuerit pariter et indulta. Verum sicut
 eadem petitio subiungebat cum contingat

interdū dicti ordinis p̄fessores cōm huius
p̄uilegia et indulta p̄ locoz ordinarios
ac p̄latos et alios qui nomine d̄ni in vanū
recipere non formidat in debite molestā
pro p̄te dictoz abbatis cisterciens̄ coabb̄m
eius abbas̄ et conuentum ordinis p̄libat
nobis fuit humiliter supplicatū ut huius
p̄uilegiis gen̄is et indultis ac leūs p̄de
cessoz p̄latoz pontificū impatorū et regū
p̄fatorū uolūte aplice confirmatois adire
et al̄s ad eoz p̄petuū uolūte obtinend
partes aplice ~~confirmatois~~ p̄uisionis
interpone de benignitate aplice digna
rem² Nos igitur eorūde p̄decessoz
uolūte inherentes aut cupientes t̄n
quillitati et paci abb̄m et abbas̄ et con
uentum ac p̄fessoz huius quātum cū deo
possūmus p̄uidere huius supplicatoibz in
clinati p̄uilegia immunitates libertates
exemptiones consuetudinas gratias et in
dulta p̄ quoscūqz romanos pontifices p̄
decessores nostros seu pro romanis pontifi
tibz in eoz obedientis h̄itōs abbas̄ d̄ni
monasterij cisterciens̄ eius coabb̄s abbas̄
et conuentibz eiusde ordinis conuentum uel
diuisum ut p̄fert concessis et concessa nec
no p̄latoz pontificū impatorū regū

et dnoꝝ temporalium lras huius et oia et singla
 in eis contenta pnt vice et iuste ac rona-
 biliter pesserent et pfato ordini fuerunt
 seruata quoz oim et singloꝝ tenores
 de verbo ad verbum pnaq; huius volumus pro-
 sufficiant expꝛꝛ et ne impetum aucte
 aplice tenore pntu appbamus ac etia
 confirmamus et pntis scripti pꝛꝛmno
 omniꝝ diuꝛsꝛ et singloꝝ ecclie pꝛꝛatoꝝ
 pꝛꝛatoꝝ pꝛꝛatoꝝ Archiepꝛꝛ epꝛꝛ abbes
 pꝛꝛatoꝝ Decanos Archidiaconos pꝛꝛatoꝝ
 Archipꝛꝛꝛ officiales et alios in dignitate
 constitutos nec no pꝛꝛatoꝝ pꝛꝛatoꝝ qua-
 cuꝝ dignitate fulgen et eoz officarios
 ciuitatu quoq; villaz seu coitatu ecclie
 et maiores rogam monem et hortam
 attente eisq; p aplice scripta i virtute
 sancte obediencie et sub excoꝛꝛꝛ pena
 districte pꝛꝛꝛendo mandam quatinꝛ
 pꝛꝛatoꝝ abbes abbissas quentꝛ et pꝛꝛatoꝝ
 ordinis pꝛꝛatoꝝ pꝛꝛatoꝝ pꝛꝛatoꝝ immu-
 nitatibꝛ exemptoꝝ libertatibꝛ genꝛ
 confirmatoꝝ et indulgꝛ pnt us sunt
 gaudere pꝛꝛꝛatꝛ pacifice et quiete
 Condatores pꝛꝛꝛꝛ eccliaꝛ et alia
 in eis remedia appellatoꝝ post postea
 compeꝛendo tꝛꝛatoꝝ ad hoc si opꝛꝛ.

fuerit auxilio brachij secularis Decernentes
ea fore vobisq; et quibus exhibita fuerit
vel ostensa in iudicio et ex suppetum
obseruanda ac contra ueritatem et manere
quicquid in posterum contra approbationem con-
firmationem concessione et decretum nostrum huius
a quoque quis auctore scienter vel ignoranter
contigerit quolibet attemptari Nulli
ergo omnino hominum liceat hac pagina nostre
approbationis confirmationis concessione roga-
tionis mentionis hortationis mandati et con-
suetudinis infringere vel ei ausu temerario
conuere Si quis autem hoc attemptare
presumpserit indignationem omnipotentis dei
et beatorum petri et pauli apostolorum eius se no-
uerit incursurum Datum Martine Anno
Incarnationis domine millesimo quadringentesimo
quingentesimo nono pridie
nonas Augusti pontificatus nostri anno
primo Ceterum ut eorundem litterarum tenore
predictarum sit insertis omnimoda rei facti certitudo
faciat apostolica auctoritate decernimus
ut illud idem robore eandemque vim et
eundem vigore dictarum tenore per omnia habeat
que haberet originales littere supradicte
et etiam per eundem tenorem fides adhibe-
atur quibus et vobis sine in iudicio sine

alibi ubi fuerit ostensus et eide firmiter
 stet in oibz sicut eisdem originalibz libris sta-
 ret si foret exhibite vel ostense per hoc
 aut nullu ruz auq de nouo acquiri vo-
 luit si antiquu tñ qñ ad Nulli ergo
 omo homi liceat hac pagina nre con-
 stitutiõ et voluntat infringere vel
 ei ausu temerario contraire Si quis aut
 hoc attemptare presumpserit indigni-
 tate omnipotentis dei et beatorum petri et
 pauli aplos eius se noverit incursurum
 Datum roma apud sctm petru Anno in-
 carnatiõs dnice Millesimoquadringentesimo
 septuagesimo quinto Quinto
 nonas martii pontificatus nri anno quinto
 Postquam quidam librorum aplicarum ephri-
 sitoz et pductos Idem dnus procurator
 pfatus exposuit qualiter pfatus veneren-
 dissimus in xpo pater dnus cisterciensis casus
 librorum ad dñs ab atq longinquas partes pro
 in eisdem contentis transmitti licet Sed quia
 propter viarum distantiam periculosum foret
 originales librorum huiusmodi ad longinquam deferre
 Ideo debita cum instantia nos requisivit
 quibus super hoc sibi de optimo remedio
 providere ipsasque librorum de verbo ad verbum
 exemplari copiarum transmissi et ac per

notariū publicū in scriptū in autentica
forma redigi mandare in eamq; auctem
seu decretū meū interponē ac alia circa
hec nra facere et fieri mandare dignemur
Quod igitur Guido de cano p̄fatus attendens re-
quisitionem huius esse iustam et consonam
rationi ad dicto pmissas originales leas
p̄ notariū publicū in scriptū de ver-
bo ad verbum copiare exemplificatū tran-
sum et in publicam formā redigi fecit
auctem decretum q; meū interposuit et
tenore p̄ntū interponit Quod huius t̄p̄-
sumpto sic in publicam formā redacto ubi-
cuq; locoꝝ in iudicio et cō talis et tanta
fidei adhibeat qualis et quā dicti p̄missi
originalib; leis adhiberet si ille origi-
naliter in mediū p̄ducerent Soluimus
decernitq; mandamus in dei noīe per-
petuo In quoz om̄i robore et testimo-
niū sigillum meū cū signeto manuali
noīe publici subscripti apposuimus Dat
et actu dionore iudiciali sub anno a
natiuitate d̄ni millesimoquadringen-
tesimo septuagesimo septimo iudiciorū
decim Die vero vicesima p̄da mensis
octobris pontificatus p̄fati Sanctissimi in x̄o
p̄ris et d̄ni mei d̄ni Grega diuina p̄uiden-
sissime p̄p̄e q̄ta Anno septimo p̄ntib; ibidem
Districti v̄ris d̄no bernardo beulaert

pbro Guillelmo de beotus et Guardo de
 lamayne clero lingonen dioc testibus
 ad pmissa vobis specialit et rogat

Et ego hugo lambelet clero lingonen
 dioc publico aplice et imperiali auctoritate
 noie tuncq; lingonen curato Quia ori-
 ginal' decan' leaz aplice supis istu
 cora ven' et curaspecto vno dno Gui-
 done gardileti Decano ecclie collegiate
 capelle dunt de diuione supis noiato
 Quatu pmiss testib; ad hec vocat et
 rogat vadi tenui et palpari sanu q;
 et absq; quocunq; vicio copedi necno q;
 ipis ordinatione pnt tussumptu collon
 de verbo ad verbu facta cu eo recordat
 inuon Ideo hoc pnt nstent manu
 alteris me in alijs actibus occupato ne-
 gotijs fideliter scriptu hic me pperia
 manu subscriben in hanc publica for-
 ma redegi signaq; et noie meis solitis
 Quatu appen sigilli pfati dui Decani
 signi in fide robur et testimoniu omni et
 singuloy pmissoy requisito et rogato

Privilegium de visitando capto gnali

Philippus misericordie divina Episcopus
portuen Sacrosante romane ecclesie Car-
dinalis Universis et singulis partibus lras
sue pns publicas inscripti in stem in
spectu visus lectur piter et au-
dituris **Blm** in dno et pntibz fide in
dubiam adhibere Quia ratio cogit
et equitas psuadet veritati testimonium
phibere Idcirco ad universitates ure
et cuiuslibet vni deducis et deduci volug
p partes notitia q suplicatores originale
man sanctissimi in xpo patris et dmi nei
dm Opti divina pudent ppe qm in vne
rendissimoz et reuendoz in xpo pmi
et dnoz dnoz **Arnoldi** Ostiensis **Gerardi**
Gabini epoy philiberti tituli scte lucie
in silice pspiteci misericordie divina sac scte
ecclesie Cardinalium **petri** epi **brasonen**
ac bone memorie **humberti** quond **Cisterci**
et **tohanis** mosterij scte marie de valer-
na Cist. ordis **insuntinen** et **Cabilon**
diocesum abbatu ac lra pntia signatam
ona cu clausul et eius signatura nobis
pntatam recepimus cu tenore **diatissi-**
me p. licet sacex ordo **Cisterci** in
suma pueritat et deuotio pfectoe fun

datus ea dum in vite sanctimoniam et per
 universa orbis diuina ad edificatos et
 desie militantis cu odore uirtutu epi
 mo religionis decore eminent florent
 quidm iuxta puenas stoz pen institui
 toes abbes et psone regulares ipius ordie
 eo diuersis regnis punitis et alijs indi
 ptibz singulis annis diligent ad capitli
 gnalis celebratoes et frequentatoes accede
 et scdm ipius statuta regularia uite tue
 sum copone utiaq; et defecto coningen
 repmece et emendare potuerunt tamen
 ab aliquibus dnt circa pptergetar
 tuebines distantias locoz comendas
 de diuersis msterijs eiusde ordie factas
 alioz q; sinistoz euentz inaplice an
 factz dicti abbes et psone regulares eiq;
 ordinis pacuo nio pfatu capti frequi
 tare solent unde ordo ipe qui prius in
 teris erat uelud paradisi voluptatis
 celestis nuc quasi derelictz pene conuersz
 est in euina et desolatoes et miseranda
 patit iactura Cum aute p se ste no u
 per aduetum dcoz abbatu et psonar
 regulariu eiusdem ordinis ad sollempne
 frequentatoes et amam celebratoes eiusd
 capitli gnalis Et ut id qd in eode ordie
 di adhuc super est gra cofuad et augeti

quod vero deperditum est et collapsum repa-
rari et reformari possit. Supplicat scilicet
vix deuotus orator vester frater huius-
modi Abbas monasterii Cisterciensis Cabi-
lonensis diocesis qui pro reparacione eiusdem
ordinis ut prefatus abbas et alie persone eiusdem
ordinis ad dictum generale capitulum annis
singulis transseant et accedat summope
desiderat quod in premissis optime pro-
uidendo et abbati et personarum predictarum
saluti salubriter consulens omnibus et sin-
gulis abbatibus prioribus monachis nouitiis
conuersis donatis secularibus cotinuis
comensalibus penitenciaribus nunciis et alijs
ordinis eiusdem personis presentibus et futuris
qui perpetuis futuris temporibus dicto
generali capitulo interfuerint quod confessor
ydoneus de dicto ordine cui secundum ordinis
instituta ex priorum abbatum ordinatione
alias confiteatur et que tunc vel infra viginti
dies immediate sequenti ad hoc quilibet
iporum duxerit eligendum eos et eorum quolibet
ab omnibus et singulis excois suspensionibus
et interdictis alijsque ecclesiasticis suis cen-
suris et penis a iure vel ab homine quibus
occasione vel causa latis influctis et pro-
mulgatis et ferendis promulgandis ac
infligendis alijsque eorum peccatis delictis

cunctis et excessibus quibuslibet quicunque
 enormibus etiam si talia fuerit propter quod
 merito sedes apostolica foret consulenda
 annis singulis quoties dicto generali capitulo
 interfuerint semel duntaxat absolue
 et eis per commissis primam salutarem iungere
 super irregularitate quousvis modo tractata
 et comprehensa eis et eorum quolibet dispen
 sare necnon plenaria remissione et abso
 lutione omnium et singulorum peccatorum suorum tunc
 impendere valeat licentia et facultate
 concedere et indulgere Et insuper quod
 insumptum presentis supplicacionis manu
 alicuius notarii publici signatum et si
 gillo alicuius prelati ecclesiastici sigillatum
 valeat et eis suffragetur ac si presentis suppli
 cacionis apud quolibet eorum existeret decernere
 et declarare dignemur de gratia speciali Con
 stitucionibus et ordinacionibus ceterisque in contrarium
 facientibus non obstantibus Franciscus
 fiat ut petit et de absolute super irre
 gularitate quousvis modo tractata et semel duntaxat
 et singulis annis pro presentibus et futuris
 abbatibus prioribus monachis novitiis concepis
 donatis servitoribus comensalibus penita
 toribus munitis et aliis eiusdem ordinis per
 sonis quibuslibet quod dicto generali capitulo inter

fuerint Et q̄ huius facultas duret p̄pe-
tuo et q̄ de p̄ntibz sub sigillo alicuius plati
ecclesiastici et sigillo notarii publici possit
fieri t̄nsumptum cui fidei adhibeat^r
Et q̄ p̄ntis supplicatois sola signatura
sufficiat absq̄ aliarz lezarz ap̄licarz desup
confectioe fiat Quia quid supplicationi
sic p̄ nos recepta visa et diligenter inspec-
ta fuimus pro parte reuendorz p̄m̄ dnoy
Iohannis abbis Monasterii s̄ti Bernardi
Valentini in eona curia ip̄ius ordi-
s̄ticiensis p̄m̄is gnalis ac Iohannis
abbis Monasterii b̄te marie de valex-
na p̄fati debita t̄nstant̄ equisita q̄to
supplicatois ip̄am originale q̄ per
diuersa loca ad singuloruz vota comode
deferri n̄o potest et forma autentica
t̄nsumi et exemplari ac in publicam
t̄nsumpta forma redigi mandare dig-
narem^r Nos igitur philippus
Cardinalis p̄fatus attendens requisites
huius fore iustam et consona rationi
supplicatois p̄datam per notarium publi-
cū infrascriptum t̄nsumi et exemplari
ac in publicam t̄nsumpta forma re-
digi mandamus Decernemus q̄ huius
t̄nsumpto tanta fidei adhibeat^r ubiq̄
locoy qua dicte supplicatois originali

daret et adhiberet si in mediu pduceret
 in quoz omz et singuloz fidem et testimo
 niu pmissoz pntes leas sue pns publi
 cum instem exinde fieri et p notariu
 publicum infrascriptu subscribi et pub
 licari mandamus Sigillisqz mei iussimqz
 et fecimqz appension corer Datu et actu
 Rome in domibz residence mee Sub ano
 anatiuitate dñi M^o CCC^o LXX° Indu
 tione 1° Die vero mercurij tertia apl
 pontificatu pfati Sanctissimi dñi mei dñi
 Sixti ppe qeti anno quito pntibz ibide
 tenendis in epō peribz et dñis dñis
 Anthonio mata luctu et hap^{ta} vincte
 millen epis ac venabili vno dño petro
 de plaza pspiteco canonico portuen
 testibz ad pmissa vocat specialit et rogat

Prælegum in articulo mortis
VIRTUS EPS servus servorum dei Dilectis
filijs Universis abbatibus abbatibus prioribus
Monachis militibus Monialibus novitijs
Comensibus donatis familiaribus ceterisque
comensalibus canonice paratoribus et
alijs personis utriusque sexus Cisterciensis
ordinis presentibus et futuris saluti et apostolicas
benedictiones Sacrosante religionis mee pura-
tatis vite stantissima fervore dilectionis ac-
ti in divina agricultura labor assiduus quibus
ad supernum bravium feliter comprehendendum ce-
teris que fidelibus impetrandis totis insudat
visceribus nos provocat et antiqui hostis iacu-
la quibus nos ceterosque spiritualis vite secta-
tores impetere atque impedire nititur scuto
mee protectionis tanto appellamus diligenter
quod de veri profecto frustratoe si forte quod
absit callidi hostis decepti versutibus in
vanam certantibus amplius doleamus. Hinc
est quod nos saluti animarum uestrarum consulere cupi-
entes Dilecti filij Humberti Abbatis
Cisterciensis devoti supplicatoibus inclinati
ut confessor idoneus de ordine vestro quem
quilibet vestrum ad hoc duxerit eligendum
confessionibus vestris diligentibus auditis ab
omnibus et singulis excois suspensionis et inter-
dicti alijsque ecclesiasticis sententijs et penis

a iure uel ab homine quolibet quibus quolibet li-
 gati fueritis seu alter uerum ligatus fuerit
 nec non per commissio per nos et quolibet uerum
 omnibus excessibus delictis et peccatis quibus-
 cunque quocumque enormibus etiam si talia fue-
 rint propter que sedes apostolica merito foret
 consulenda semel in mortis articulo debita
 uobis et cuilibet uerum absolutio impendi
 ac pernam salutari iungenda necnon omni-
 um peccatorum uerum de quibus corde contriti et
 ore confessi fueritis plena remissione
 nec non sanctissimi iubilaei sine omni et sin-
 gulari indulgentia ac plenaria omni-
 um peccatorum uerum remissione per nos et pre-
 decessores nostros Romanos pontifices et
 fideles personaliter personaliter anno
 iubilaei Romam uenientibus et etiam ad
 hoc statutis et deputatis uere contriti
 et confessi uisitantibus quoumodo con-
 cessas et quas consequuntur et consequi possunt
 ac si personaliter uenirent et easdem
 etiam et per tempus ad hoc statutum uisita-
 retis ac omnia et singula per nos et predeces-
 sores nostros pro iubilaeo sine indulgen-
 tiis et remissionibus huiusmodi consequendis or-
 dinata adimpleretis consequentem et habe-
 retis seu consequi et habere possunt uobis

in sinceritate fidei unitate sancte rōne
ecclesie ac obediē et deuotione uestra et suc-
cessorū uestrorū Romanorū pontificū canonicē
interuentū persistentibz aucte apostolica con-
cedere ualeat. Ita tamen q̄ si uobis uel
alteri uerū in aliq̄ infirmitate q̄ui re-
missio et iubilens sine indulgentie huius
concedantur et mox nō sequatur nichilominus
maneat et quilibz uerū maneat ut p̄-
fecte ac plenaria remissio et iubilens
seu indulgentie in uero mortis articulo
iterum impendi possunt et uobis et cui-
libet uerū ac si alia nō p̄cessisset suffra-
gari deuoti uere tenore p̄sentis indul-
gentie. Sic tamen q̄ idem confessor de
hys de quibus fuerit alteri satisfactio
impedenda tū uobis aut alteri uerū
ad que spectabit per uos et d̄ctm̄ alteri
uerū si superuenerit aut superuenerit
uel per alios si forte tunc t̄nsuerit aut
t̄nsuerit faciendā iungat quā uos seu
d̄ctus alter uerū aut illi facere tenemur
ut p̄fecte. Et ne q̄ absit p̄pter huius
grāam p̄limores reddam̄ ad illicita
in posterū committenda. Volumus q̄ si ex
confidentia huius remissionis aliqua
forte alium uerū committet quo ad illa
p̄dicta remissio et iubilens sine indulgen-

tia huius nullatenus suffragentur precibus
 propter futuris temporibus dicitur
 Nulli ergo omo hominum liceat hanc pagi-
 nam nostre concessionis et voluntatis in-
 fringere uel ei ausu temerario contra-
 re. Si quis autem hoc attemptare
 presumpserit indignationem omnipotentis di-
 acetorum petri et pauli apostolorum eius se no-
 uerit incursurum. Datum Rome apud Petrum
 petrum Anno incarnationis domine M^o
 CCC^o LXX° Idibus decembris ponti-
 ficatus nostri anno quinto.

Qualis absolutio quo ad culpam

Quate dicitur in ista epistola absolute ab omni-
 bus peccatis tuis deo et michi confessis condempnatis
 et oblitis et a vinculo excommunicationis si in aduersa
 et restituo te in unitate sancte matris ecclesie in
 nomine patris et filii et spiritus sancti Amen

Alia in articulo mortis que ad penam

Eadem auctoritate qua summorum pontificum verbum
 et supra impendo tibi remissionem omnium reatum
 tuorum quo ad penam virtute etiam tubilei.
 Omnesque ordinis Cisterciensis grasse indulgentie
 in articulo mortis secundum formam indulgentie
 utrobique expressis que si hac vice transieris viam
 vniuersae carnis sis plenarie absolutus vel
 absoluta ab omnibus penis tibi debitis ut aliis

satisfactorz tibi impositam pte compleat
Et si ipse super uictis pte exequaris In
noie patris et filij et spu^s scti Amen.